

เลี้ยงตะพานน้ำ ส่งขายนอก งานสร้างรายได้ ที่สุพรรณบุรี

■ นำเสนอเมื่อ 19 ต.ค. 2558

เมื่อเอ่ยถึงสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สิ่งที่คุณนึกถึงคงหนีไม่พ้น กบ เต่า ตะพานน้ำ ฯลฯ ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นสัตว์ที่รู้จักกันมานาน และเป็นอาหารที่หลายๆ ท่านชอบรับประทาน

ในอดีตสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำชาวบ้านออกหาเมื่อเข้าสู่ฤดูฝน เช่น กบ อึ่งอ่าง ส่วน เต่า และตะพานน้ำ จะได้จากไซที่นำไปดักปลา บางครั้งในไซดักปลาก็จะได้เต่าและตะพานน้ำติดมาด้วย ซึ่งในความเชื่อของสังคมไทย เชื่อว่าเต่าเป็นสัตว์ที่มีอายุยืน จึงไม่นิยมรับประทานเท่ามากนัก เพราะกลัวว่าเมื่อรับประทานแล้วจะทำให้อายุสั้น แต่จะนำตะพานน้ำมาประกอบอาหารเสียเป็นส่วนใหญ่

ตะพานน้ำ จัดได้ว่าเป็นสัตว์น้ำจืดชนิดหนึ่ง อยู่ในประเภทสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ โดยอาศัยอยู่ตามแหล่งน้ำต่างๆ เช่น ห้วยหนอง คลอง บึง ของประเทศไทย เมื่อสมัยก่อนการจะได้ตะพานน้ำมาแต่ละครั้ง จะเป็นผลพวงจากการไปหาปลาตามแหล่งน้ำต่างๆ เช่น การทอดแห การลงอวน ซึ่งนานๆ ครั้งจะได้ตะพานน้ำติดมากับแหหรืออวน อาจกล่าวได้ว่าเป็นการยากที่จะได้ตะพานน้ำติดมา เมื่อเทียบกับปริมาณปลาต่างๆ ในแหล่งน้ำ เมื่อได้ตะพานน้ำมาก็จะนำมาประกอบอาหาร ต่อมามีการนำมาเป็นอาหารมากขึ้น ทำให้ตะพานน้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติเริ่มเหลือน้อยลง

แต่ปัจจุบัน ไม่ใช่เรื่องยากต่อไปที่จะหาเนื้อตะพานน้ำมาเพื่อประกอบอาหาร มีการนำตะพานน้ำมาเลี้ยงเพื่อให้มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคอีกทางเลือกหนึ่ง ซึ่งตะพานน้ำที่นำมาเลี้ยงเป็นตะพานน้ำพันธุ์ไต้หวัน เรียกได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากตลาดต่างประเทศมีความต้องการ ทำให้มีผู้สนใจที่จะเลี้ยงเป็นอาชีพ หรือหาเป็นรายได้เสริม ดังเช่นเกษตรกรรายนี้ คือ คุณปัทมา คงสำราญ

ฟาร์มคุณปัทมา คงสำราญ ตั้งที่อยู่ บ้านเลขที่ 138/3 หมู่ที่ 3 ตำบลวังลึก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

ทำนา ทำสวน เปลี่ยนมา เลี้ยงตะพานน้ำ สร้างรายได้

เดิมทีก่อนที่จะมาทำฟาร์มเลี้ยงตะพานน้ำ ได้ทำไร่ และได้นำผลผลิตที่ได้ไปขายตามตลาดเช้า จึงทำให้ได้รู้จักกับเกษตรกรรายหนึ่ง ซึ่งได้เลี้ยงตะพานน้ำมาก่อน ทำให้คุณพ่อและคุณแม่ของคุณปัทมาเกิดความสนใจในการเลี้ยงตะพานน้ำ จึงได้ไปศึกษากับเกษตรกรรายดังกล่าวที่มาแนะนำ ตะพานน้ำที่นำมาเลี้ยงเป็นตะพานน้ำพันธุ์ไต้หวัน เหตุที่ไม่สามารถนำตะพานน้ำพันธุ์ไทยมาเลี้ยงได้ เนื่องจากตะพานน้ำพันธุ์ไทยยังถือว่าเป็นพันธุ์สัตว์น้ำที่ได้รับการคุ้มครอง จึงได้นำลูกตะพานน้ำพันธุ์ไต้หวันมาเลี้ยงแบบระบบเนื้อมาปล่อยลงบ่อ

“ตะพานน้ำเลี้ยงเนื้อ เราไม่ต้องจัดการอะไรมาก เพราะว่าตลาดที่เราต้องการส่งมันมีอยู่แล้ว เป็นของที่ตลาดต้องการ ช่วงที่ตลาดต้องการ ตอนที่เริ่มทำ เมื่อปี 2538 เรียกได้ว่า ทำมาเกือบ 20 ปีแล้ว”
คุณปัทมา กล่าว

ตะพานน้ำที่นำมาปล่อยลงบ่อตอนเลี้ยงครั้งแรก คุณปัทมา เล่าว่า มีจำนวน 2,000 ตัว มาปล่อยลงบ่อที่เตรียมไว้ ซึ่งขุดบ่อดิน ขนาด 15x20 เมตร ปล่อยตะพานน้ำได้ 1,000-2,000 ตัว ใช้กระเบื้องลอน ยาวขนาด 1.50 เมตร ผึ่งลงดินประมาณ 30 เซนติเมตร ใส่น้ำให้มีระดับ 80 เซนติเมตร ถึง 1 เมตร

ในปีแรกๆ ที่ทำ จะใช้บ่อดิน เพราะเป็นการประหยัดต้นทุน เมื่อฟาร์มมีขนาดใหญ่ขึ้นก็เริ่มทำบ่อปูน การทำบ่อปูน จะขุดให้ได้ระดับลาดเอียงที่ 45 องศา ขนาด 15x20 เมตร ผึ่งกระเบื้องลอนใต้ดินเหมือนบ่อดิน แต่ขอบบ่อควรมีกระเบื้องลอน สูงประมาณ 40-60 เซนติเมตร เพื่อกันตะพานน้ำออกจากบ่อ

วิธีการเลี้ยงดู ทำอย่างไร

การเลี้ยงดู อาหารที่ให้ตะพานน้ำกิน คุณปัทมา เล่าว่า “อาหารช่วงที่ให้จะมีปลาบด อาหารหมู อาหารปลาตุก ผสมกับข้าว จะทำให้ลดต้นทุน เพราะชาวที่นำมาเป็นสวนผสม ทำให้ประหยัดต้นทุนไปเยอะ”

จะเห็นได้ว่า การจะประกอบอาชีพต่างๆ สิ่งที่คุณต้องใส่ใจคือ การลดต้นทุนให้มากที่สุด ซึ่งหมายถึง การนำมาซึ่งผลกำไรที่เราต้องการ เพราะถ้าเราไม่มีการเตรียมการที่ดี ทำให้ต้นทุนเราสูงโดยไม่จำเป็น บางฟาร์มที่มีทุนมากหน่อยอาจจะมีการผสมหมู ปลาสด เขาไป เพื่อให้ตะพานน้ำเจริญเติบโตได้ดี

“การให้อาหารที่ดี ควรวางด้านใดด้านหนึ่งของบ่อ หรือด้านที่วิดน้ำออก และให้พ้นจากผิวหน้า 1-2 เซนติเมตร คอยสังเกตดู ซึ่งตะพานน้ำจะกินอาหารหมดภายใน 2-3 ชั่วโมง ถ้าหมดก่อนเวลาที่กำหนด ควรเพิ่มอาหาร หรือหมดหลังจาก 3 ชั่วโมง ควรลดปริมาณอาหารลง มิเช่นนั้นน้ำในบ่ออาจเกิดการเน่าเสียจากอาหารที่ไหม้เกินไป เกินความจำเป็น” คุณปัทมา กล่าว

วิธีการป้องกันโรค

คุณปัทมา เล่าว่า “ช่วงต้นฤดูฝน ตะพานน้ำจะมีอาการอ่อนแอ พอเรารู้ว่าช่วงฝนจะมา เราอาจจะต้องให้อาหารก่อน โดยให้อาหารที่ตายแล้ว และช่วงที่น้ำเป็นหวงอีกทีก็ช่วงปลายฤดูหนาว จะเกิดโรคที่ค่อนข้างน่าเป็นหวง ช่วงฤดูหนาวอากาศหนาวตะพานน้ำจะเจริญเติบโตช้า เนื่องจากกินอาหารได้น้อยลง เมื่อเติบโตช้าทำให้แบคทีเรียเข้าไปได้ง่าย อาจทำให้ตะพานน้ำอ่อนแอและตายได้”

ฤดูฝนที่ฟาร์มของคุณปัทมาจะใช้สารปฏิชีวนะหลายตัว เพื่อป้องกันโรคที่จะเกิดกับตะพานน้ำ การใช้แต่ละครั้งก็จะดูความเหมาะสมของฤดูกาล ยาที่ให้จะมีตั้งแต่ให้ตะพานน้ำกินและสาตลงบ่อ อาจเรียกได้ว่าเป็นความชำนาญของเจ้าของฟาร์มที่จะต้องรู้โดยประสบการณ์ ว่าแต่ละช่วงควรดูแลอย่างไร ศัตรูที่ต้องระวังที่จะมากินลูกตะพานน้ำขนาดเล็ก ไตแก นกกระยาง หนู กบ เพราะตะพานน้ำขนาดเล็กกระดองยังอ่อน ทำให้สัตว์ดังกล่าวกินตะพานน้ำเป็นอาหาร อาจป้องกันด้วยการนำตาข่ายมากันไว้ให้รอบขอบบ่อที่เลี้ยง

ตลาดส่วนใหญ่ส่งออก

ขนาดตะพานน้ำที่ตลาดต้องการ จะอยู่ที่อายุประมาณเกือบ 8 เดือน ถึง 1 ปี ซึ่งจะมีน้ำหนักที่ 800 กรัม ถึง 1 กิโลกรัม ต่อตัว ราคาจะอยู่ที่กิโลกรัมละ 220 บาท ซึ่งราคาจะแพงไปตามขนาด ยิ่งตะพานน้ำมีขนาดใหญ่ราคาจะแพง ถ้ามีขนาด 1.5 กิโลกรัม ขึ้นไป จะขายกิโลกรัมละ 320 บาท

ตลาดส่งขาย จะเป็นตลาดต่างประเทศส่วนใหญ่ คือ ประเทศจีน จะนิยมรับประทานเนื้อตะพานน้ำมาก ทำให้ฟาร์มของคุณปัทมา มีการตลาดที่แน่นอน สามารถป้อนเขาตลาดได้ตามที่ต้องการ โดยที่ฟาร์มของคุณปัทมาจะมีบริษัทส่งออกมารับถึงที่ เมื่อตะพานน้ำโตขนาดตามที่ต้องการ

คุณปัทมา บอกว่า จะไม่ค่อยได้จับขายหน้าฟาร์ม เพราะการที่ลงไปจับในบ่อ หรือไปกวตตะพานน้ำอาจทำให้เกิดอาการบาดเจ็บ จะทำให้เกิดโรคตามมา ซึ่งสวนใหญ่จะวิดน้ำออกทั้งบ่อ แล้วจับตะพานน้ำขายที่เดียว เมื่ออายุครบกำหนดตามที่ต้องการของบริษัทส่งออก

วิธีการขยายพันธุ์เพื่อการค้า

เมื่อเริ่มเลี้ยงชุดแรกจนส่งขายได้ทั้งหมด คุณปัทมาได้นำชุดใหม่มาลงบ่อ เพื่อให้ได้ลูกตะพานน้ำสำหรับขาย

“เมื่อทางการตลาดเริ่มดีขึ้น ราคาก็โอเค พอรับได้ พอมีกำไร เมื่อขายชุดแรกออกไป ก็สั่ง พ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ เข้ามา อัตราที่สามารถเลี้ยงพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ได้ อยู่ที่ 1,000 ตัว ตอบอ แต่ที่บ่อเราเอาแม่พันธุ์ 500 ตัว พ่อพันธุ์ 200 ตัว เพราะพ่อพันธุ์สามารถผสมกับแม่พันธุ์ได้หลายตัว” คุณปัทมา กล่าว

เมื่อตะพานน้ำผสมพันธุ์แล้ว ถึงระยะวางไข่จะมีที่สำหรับให้ตะพานน้ำวางไข่โดยเฉพาะ จากนั้นก็นำไข่ที่ได้จากที่วางไข่ นำมาฟักในที่สำหรับฟัก เพื่อให้ได้ตัวอ่อนที่สมบูรณ์

“พอเราฟักลูกเสร็จ ก็จะมีคนรับซื้อลูก ไข่ต่อไป ลูกตะพานน้ำจะมีปัญหาเรื่องการส่งออก เพราะเวลาส่งขายอัตราการตายจะสูง ซึ่งถ้าทำไม่ดีเกิดเชื้อรากับลูกตะพานน้ำ ต่อมาก็จะส่งเป็นไข่ออกไป ให้ลูกค้าไปฟักเอง การดูไข่ขาวผสมเรียบร้อยไหม ใหญ่ที่สีของเปลือก มีสีขาวขุ่น กับขาวใส ถ้าสีขาวขุ่นครึ่งฟอง แสดงว่าฟองนั้นติดเชื้อ มีการผสมแล้ว” คุณปัทมา กล่าว

การดูสีของไข่ตะพานน้ำ อาจไม่ต้องใช้เทคนิคอะไรมาก มีหลักการตั้งที่คุณปัทมากล่าวข้างต้น ไข่ที่มีเชื้อผสมเรียบร้อย ทางฟาร์มของคุณปัทมาจะขายอยู่ที่ ฟองละ 3 บาท สวนลูกตะพานน้ำที่ฟักได้ระยะ 1 เดือน ด้วยยาวประมาณ 3 เซนติเมตร ขายอยู่ที่ตัวละ 8 บาท

สำหรับผู้ที่สนใจจะเลี้ยงตะพานน้ำ เพื่อเป็นอาชีพเสริม คุณปัทมา แนะนำว่า “ควรที่จะมีใจรัก ศึกษาหาข้อมูลก่อน เพราะบางที่ยังมีรายละเอียดที่ต้องศึกษาให้รอบคอบ บางที่เราอาจคิดว่า เราทำได้ แต่ที่จริงอาจมีอะไรที่มากกว่านั้น”

ผู้ที่มีปัญหาต่างๆ ก็สามารถติดต่อมาที่คุณปัทมาได้ ทางฟาร์มยินดีให้คำแนะนำ ทางด้านการเลี้ยง การให้อาหาร การตลาด สวนผู้ศึกษาข้อมูลดีแล้ว ต้องการจะลงทุนแต่ยังหาตลาดไม่ได้ ไม่รู้ว่าหาซื้อลูกตะพานน้ำได้ที่ไหน ก็ติดต่อซื้อได้ที่คุณปัทมา เมื่อเลี้ยงจนตะพานน้ำใหญ่แล้วทางคุณปัทมาจะเป็นสื่อกลางติดต่อพ่อค้าคนกลางเพื่อตกลงราคาการขายกันเอง โดยไม่รับหัวคิวแน่นอน

หากมีข้อสงสัย หรืออยากเยี่ยมชมฟาร์ม ก็ติดต่อกับทางฟาร์มของ คุณปัทมา คงสำราญ ยินดีให้ข้อมูล ติดต่อทางหมายเลขโทรศัพท์ (087) 711-9474

สุรเดช สดคมขำ(เรื่อง-ภาพ)

ขอบคุณที่มา และชมภาพประกอบได้ที่ [หนังสือพิมพ์มติชนออนไลน์ วันที่ 18 ตุลาคม 2558](#)